

Сумський державний педагогічний університет  
імені А.С.Макаренка

ІН Інститут педагогіки і психології

Кафедра психології

## СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна психологія

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітня-програма Практична психологія першого (бакалаврського) рівня  
вищої освіти

**УХВАЛЕНО**

Рішенням кафедри психології

Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року

Суми – 2020

### Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Загальна психологія
Викладач	Щербак Т. І. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології
Профайл викладача	<a href="https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/31-shcherbak">https://psy.sspu.edu.ua/index.php/kafedra/sklad-kafedri/31-shcherbak</a>
Контактний тел.	+380509292684
E-mail:	Shcherbak.tetiana1325@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	<a href="https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=396">https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=396</a>
Консультації	Очна. Кафедра психології. Вівторок 11:00-12:20 Дистанційно: Zoom <a href="https://us04web.zoom.us/j/72328801508?pwd=czc4Vnk0K1JsYjVML2VYeS9QQ2RUZz09">https://us04web.zoom.us/j/72328801508?pwd=czc4Vnk0K1JsYjVML2VYeS9QQ2RUZz09</a>

#### Анотація до дисципліни

Вивчення дисципліни «Загальна психологія» необхідне для забезпечення майбутніх психологів знаннями з загальної психології на основі теоретичних знань, озброїти уміннями і навичками визначення психологічного контексту в умовах практичної діяльності.

Передумовою успішного вивчення студентами навчальної дисципліни «Загальна психологія» є достатній рівень підготовленості з дисциплін освітніх галузей «Біологія», «Анатомія», «Суспільствознавство», «Історія» та «Мова і література» з навчальних планів закладів середньої освіти.

#### Мета і завдання дисципліни

Мета курсу – формування наукових уявлень про природу психіки, поглиблене вивчення найбільш загальних закономірностей, механізмів виникнення, функціонування і розвитку психіки.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Загальна психологія» є: сформувані у студентів наукові погляди щодо психологічних закономірностей і механізмів виникнення, функціонування і розвитку психіки; психічної діяльності, умов становлення і розвитку особистості; сформувані уміння і навички правильно і науково обґрунтовано пояснювати психологічні факти, особливості перебігу психічних процесів, функціонування психічних станів та прояву психічних властивостей.

Освітньо-професійною програмою визначені наступні компетентності:

- **ІК.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.
- **ЗК2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК4.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- **ЗК5.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- **ЗК6.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Вивчення дисципліни передбачає набуття спеціальних (фахових), предметних компетентностей, а саме:

- **СК1.** Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- **СК2.** Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- **СК3.** Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- **СК4.** Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

### Формат дисципліни.

#### Обсяг дисципліни

Вид занять	Загальна кількість годин
лекції	64
практичні заняття/ семінарські /лабораторні/індивідуальні	70
консультації	6
самостійна робота	190

#### Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс навчання	Семестр	Кількість кредитів/годин	Кількість змістовних модулів	Форма контролю	Нормативна/вибіркова
2020	1	1-2	11/330	5	Залік, екзамен	обов'язкова

## Результати навчання

### Програмні результати за ОП

Освітньо-професійною програмою визначені наступні загальні програмні результати навчання (ПРН), для формування яких використовується навчальна дисципліна «Загальна психологія»:

- **ПР2.** Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- **ПР3.** Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- **ПР4.** Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- **ПР9.** Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
- **ПР10.** Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

### Результати навчання за дисципліною

- **РН 1.** Визначати сутність, особливості, закономірності функціонування та розвитку психічних процесів, станів і властивостей під час вирішення професійних завдань.
- **РН 2.** Здійснювати самостійний пошук та аналіз спеціалізованих концептуальних знань в галузі психології із використанням сучасних наукових джерел та баз даних.
- **РН 3.** Професійно, з наукових позицій та на основі аналізу літературних джерел формулювати аргументовані висновки щодо досліджуваної проблеми.
- **РН 4.** Застосовувати психологічні знання, вміння та навички для вирішення задач, пов'язаних із професійною діяльністю; аргументувати власні висновки та рекомендації.
- **РН 5.** Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу проблеми та презентувати їх з врахуванням соціокультурних особливостей співрозмовника.

### Тематичний план вивчення дисципліни.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових розділів:

#### **Розділ 1. ВСТУП ДО ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

**Тема 1.1.** Розвиток та предмет психології.

**Тема 1.2.** Розвиток психіки і свідомості.

**Тема 1.3.** Принципи та методи психології.

## **Розділ 2. ПСИХОЛОГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПІЗНАВАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Тема 2.1.** Основи психології діяльності.

**Тема 2.2.** Мова та мовлення.

**Тема 2.3.** Спілкування.

**Тема 2.4.** Увага як особлива форма психічної діяльності.

**Тема 2.5.** Відчуття.

**Тема 2.6.** Сприймання.

**Тема 2.7.** Мислення.

**Тема 2.8.** Мислення й інтелект.

**Тема 2.9.** Уява.

**Тема 2.10.** Пам'ять.

## **Розділ 3. ЕМОЦІЙНО-ВОЛЬОВІ ПРОЦЕСИ ТА ПСИХІЧНІ СТАНИ**

**Тема 3.1.** Емоції і почуття.

**Тема 3.2.** Воля.

**Тема 3.3.** Психічні стани.

## **Розділ 4. ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ**

**Тема 4.1.** Темперамент.

**Тема 4.2.** Характер.

**Тема 4.3.** Здібності.

## **Розділ 5. ОСОБИСТІСТЬ У ВИМІРАХ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ**

**Тема 5.1.** Психологія особистості.

**Тема 5.2.** Підструктури особистості.

**Тема 5.3.** Саногенний потенціал та гармонія особистості.

**Тема 5.4.** Психічне здоров'я та кризи особистості в сучасному суспільстві.

### **Політика дисципліни**

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка].  
Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман.

### Академічна доброчесність

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

### Система оцінювання та вимоги Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
<p style="text-align: center;">А</p> <p style="text-align: center;">90 – 100</p>	<p>Надаються повні і змістовні відповіді на всі теоретичні питання курсу. Студент демонструє знання матеріалу, його розуміння, орієнтацію в широкому полі питань з загальної психології, знайомство з сучасною науковою літературою. Відповіді на додаткові запитання чіткі, правильні, показують знання та ерудицію студента.</p> <p>Практичні та самостійні завдання виконано в повному обсязі, дано відповіді на всі питання. Матеріал, викладено логічно, послідовно, без помилок, при цьому виявлено здатність студента диференціювати, інтегрувати знання. Студент вільно формулює висновки та узагальнення, самостійно застосовує знання в конкретних ситуаціях. Правильно, охайно оформлено роботи.</p>
<p style="text-align: center;">В</p> <p style="text-align: center;">82 - 89</p>	<p>Надається достатньо повна і змістовна відповідь на всі запитання курсу. Студент показує знання і розуміння матеріалу, знайомство з основною науковою літературою в проблем загальної психології. Відповіді на додаткові питання загалом вірні. Наявні несуттєві зауваження та незначні помилки у виконанні запропонованих завдань.</p>
<p style="text-align: center;">С</p> <p style="text-align: center;">74 - 81</p>	<p>Матеріал викладається логічно, послідовно. В роботі зі складання реферативних повідомлень, оформлення презентації або логіко-структурних схем є незначні помилки, при цьому студент не знає деяких визначень з предмету, але може диференціювати, інтегрувати знання. Студент припускається неточностей у формулюванні висновків та узагальнень, застосовує знання в конкретних ситуаціях.</p>
<p style="text-align: center;">Д</p> <p style="text-align: center;">64 - 73</p>	<p>Відповіді на теоретичні питання курсу викладені уривчасто, знання основних тем є поверховим. Відповіді на додаткові питання не завжди правильні, формальні та поверхові. Не дотримано вимог щодо змісту та оформлення завдань з практичних занять. Завдання виконано у повному обсязі, проте наявні суттєві помилки та недоліки.</p>
<p style="text-align: center;">Е</p> <p style="text-align: center;">60 - 63</p>	<p>Теоретичні питання з дисципліни розкрито не повністю. Студент знає і розуміє тільки основний матеріал, який викладає спрощено і неповно, припускається окремих суттєвих помилок. При відповідях на запитання щодо опанування програми студент</p>



### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	<b>A</b>	<b>відмінно</b>
82 - 89	<b>B</b>	<b>добре</b>
74 - 81	<b>C</b>	
64 - 73	<b>D</b>	
60 - 63	<b>E</b>	<b>задовільно</b>
35-59	<b>FX</b>	<b>незадовільно з можливістю повторного складання</b>
1 - 34	<b>F</b>	<b>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</b>

Згідно з «Положенням про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», ухваленого рішенням вченої ради університету (протокол №10 від 27 квітня 2020 року), затвердженого наказом №178 від 27 квітня 2020 р. при оцінюванні результатів навчання з дисципліни можливе перезарахування балів за результатами неформальної та/або інформальної фахової активності студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей, участь в конкурсах студентських робіт, олімпіадах тощо), що за тематикою, обсягом і змістом відповідають навчальній дисципліні (в обсязі 20 балів).

### Засоби діагностики результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого вченою Радою СумДПУ ім. А.С.Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015).

**Поточний контроль** здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до практичного заняття, рівень засвоєння знань з конкретної теми предмету «Загальна психологія». Для поточного контролю використовуються форми: усні опитування; обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних індивідуальних/групових практичних завдань; обговорення та взаємооцінювання завдань самостійної роботи; самооцінювання-рефлексія; понятійний диктант з самооцінюванням; групова дискусія; виконання індивідуальних практичних завдань; аналіз та вирішення професійно-зорієнтованих практичних завдань та кейсів.



**Семестровий контроль:**

1 семестр – залік;

2 семестр – екзамен, проводиться в усній формі.

**Рекомендована література та інформаційні ресурси****Основні**

1. Варій М. Й. Загальна психологія: Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2007. 968 с.
2. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс [Текст] : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2019. 388 с.
3. Максименко С. Д.: Навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. 272 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. К. Ліра-К., 2020. 564 с.
5. Основи загальної психології: Навчальний посібник: Укл.: Полозенко О.В., Омельченко Л.М., Яшник С.В., Свистун В.І., Стахневич В.І., Мартинюк І.А., Жуковська Л.М. К.: НУБіП, 2009. Т. 1. 322 с.
6. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. Львів.: «Новий Світ-2000», 2020. 452 с.

**Додаткові:**

1. Аршава І. Ф. Парадигма саногенезу у дослідженнях психологічного подолання стресу і критерії діагностування оптимальної життєвої орієнтації людини. *Актуальні проблеми психології*. К.: Главник, 2008. 1(3).
2. Вольнова Л. М. Загальна психологія. Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи студентів. К. : НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2014. 95 с.
3. Бісікало О.В. Концептуальні основи моделювання образного мислення людини. Вінниця: РВВ ВДАУ, 2008. 163 с.
4. Варій М.Й. Соціальна психіка націй. К. : Центр учбової літ-ри, 2009. 318 с.
5. Карпенко З.С. Аксиологічна психологія особистості. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2009. 512 с.
6. Кириленко, Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навч. посібник. К.:Либідь, 2007. 256 с.
7. Рибалка В.В. Аксиологічні основи психологічної культури особистості : навч.-метод. Посібник. К. : АПН України ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих ; Чернівці : Технодрук, 2009. 228 с.
8. Рибалка В.В. Психологія праці особистості : навч.-метод. посіб. К. : КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2005. 6- с.
9. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.

7. Фурман А.В. Психокультура української ментальності. Тернопіль : Екон. Думка, 2002. 132 с.
8. Засекіна Л.В. Структурно-функціональна організація інтелекту. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2005. 370с.
9. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі : у 2 т. К. : Форум, 2002. Т.2: Моделювання психологічних новоутворень: генетичний аспект. 335 с.
- 10.Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 280 с.
- 11.Kuzikova S., Shcherbak T. I. Socio-psychological factors of personal experience of happiness [Соціально-психологічні чинники переживання щастя особистістю]. Вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія. 2020. № 62. С. 200-213.
- 12.Щербак Т. І., Пухно С. В. Дослідження музичних здібностей піаністів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки», 2020. № 1. С. 71-78.
- 13.Щербак Т. І. Психологічні особливості образу Я вагітних. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2020. Серія 12. Психологічні науки. Випуск 9 (54). С.166-179.
14. Щербак Т. І. Загальна психологія: методичні рекомендації для студентів спеціальності «Практична психологія». Суми: В-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка 2016. 119 с.